

PO KONGRESIE ZWIĄZKU GMIN WIEJSKICH

Wiele spraw wymaga zmian

Sebastian Kozłowski

We wrześniowym V Kongresie Gmin Wiejskich, odbywającym się pod honorowym patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, uczestniczyło prawie 1100 osób, w tym ponad 900 wójtów, burmistrzów i innych przedstawicieli gmin wiejskich. Samorządowcy i zaproszeni goście dyskutowali m.in. o istotnych sprawach wynikających z członkostwa Polski w UE.

W dyskusjach poruszano kwestie funduszy europejskich dla obszarów wiejskich w latach 2007-2013, Narodowego Planu Rozwoju, wpływu Wspólnej Polityki Rolnej na polską wieś. Omawiano wdrażanie nowych standardów, problem reprezentacji samorządów z obszarów wiejskich na forum europejskim. Kongres dokonał oceny funkcjonowania nowej ustawy o dochodach jst i zaprezentował propozycje w dziedzinie finansowania zadań oświatowych.

Gminy czekają na pieniądze

Mariusz Poznański, przewodniczący ZGW, odniósł się do kwestii związanych z tematyką unijną.

– Gminy mają przygotowane projekty infrastrukturalne i czekają na przyznanie unijnych środków na ich realizację – mówił. Ubolewał, że znajdujące się w rękach marszałków województw środki przeznaczone na rozwój obszarów wiejskich w ramach ZPORR nie pozwolą zrealizować nawet 25 procent złożonych wniosków. Zaznaczył istnienie realnej groźby, że wiele gmin nie wykona zaplanowanych inwestycji z udziałem dofinansowania i pozostanie z niewykorzystanymi środkami zarezerwowanymi na realizację zadań. – W tej sytuacji apeluję do panów marszałków o przychyłność dla naszych wniosków i uwzględnienie przynajmniej jednego z każdej gminy – wzywał. Podkreślił wartość i sens gruntownej debaty na temat NPR na lata 2007-2013, który powinien w większym stopniu uwzględnić rozwój obszarów wiejskich.

Peter Straub, przewodniczący Komitetu Regionów Unii Europejskiej, w wystąpieniu podkreślał, że realizowana przez Komitet Regionów UE koncepcja budowy wspólnej Europy opiera się na zasadzie aktywności oddolnej, co oznacza konieczność przekazania jak największej kompetencji organom mającym bezpośredni kontakt z obywatelem. – Wspieranie bezpośredniego kontaktu władz z obywatelami nie jest łatwym zadaniem i nie można go pozostawić samego sobie – stwierdził Straub, po czym dodał – naszą powinnością jest wspieranie tego zadania w Brukseli. Stwierdził tym samym, że budowanie Europy Regionów jest jedyną racjo-

nalną drogą rozwoju. – Bronimy pozycji władz regionalnych i lokalnych oraz staramy się, by ich głos znajdował w Europie posłuch. Członkowie komitetu są zdecydowani walczyć z nadmierną biurokracją stworzoną przez Europę – mówił. Wykazał zrozumienie szczególnego znaczenia polityki rozwoju terenów wiejskich dla Polski, skoro na wsi mieszka znaczna część mieszkańców. Zatem oprócz podniesienia poziomu konkurencyjności gospodarstw istotnym problemem jest zapewnienie miejsc pracy poza sektorem rolnym dla części mieszkańców wsi. Peter Straub podkreślił, że KE przedłożyła w lipcu br. propozycję rozporządzenia upraszczającego procedury przyznawania środków unijnych. Dzięki tej regulacji regiony będą miały większą swobodę gospodarowania środkami finansowymi.

Resort chce współpracy

Wojciech Olejniczak, minister rolnictwa i rozwoju wsi, pozytywnie ocenił wykorzystanie środków programu SAPARD. Stwierdził, że w wielu regionach Polski poziom dopłat bezpośrednich sięgnął prawie 100% obszarów rolnych. – Od 16 października na polską wieś wpłynie prawie 8 mld zł – podkreślił minister. – Będą musiały rozwinąć się na wsi inwestycje i usługi. Zadeklarował gotowość do współpracy z samorządem w drażliwej kwestii zmiany planów zagospodarowania przestrzennego gmin, co w przypadku szybszego odrolnienia atrakcyjnych gruntów może pomóc w przyciągnięciu inwestorów na tereny wiejskie. Zaapelował jednak o umiar w tej dziedzinie, gdyż czasami przekwalifikowania gruntów obejmują przesadnie znaczne obszary.

Jerzy Mazurek, podsekretarz stanu w MSWiA, ocenił ostatnie dwa lata współpracy z samorządem wiejskim jako czas dobrej nauki. W tym okresie w ramach PAOW przeszkolono 4500 urzędników wiejskich. Powstała baza dobrych praktyk, w ramach której samorządowcy uczą się wzajemnie i nie muszą jeździć do innych państw Unii po niezbędną wiedzę. Minister Mazurek zapowiedział, że na najbliższym posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego powinien stanąć problem podzia-

łu subwencji oświatowej. Min. Mazurek – nieoczekiwanie – powiedział o potrzebie wzmocnienia administracji rządowej w województwach, m.in. podporządkowaniu SKO nadzorowi wojewodów.

Nieco lepiej z finansami

V Kongres miał nowe oblicze również w wymiarze gospodarczym, bowiem po wejściu do Unii Europejskiej otworzyły się możliwości doinwestowania wsi. Wyrazem tego było zaproszenie do grona głównych mówców dyr. Dariusza Porowskiego, przedstawiciela BGK. Przedstawił on szeroką ofertę współpracy z samorządem jako kluczowym partnerem wieloletniego finansowania inwestycji. Oznacza to zapewne, że w wyniku korzyści z akcesji europejskiej samorząd wiejski przestaje być obszarem nieatrakcyjnym i niedochodowym z punktu widzenia instytucji finansowych.

Kongres dokonał oceny pierwszych miesięcy funkcjonowania przepisów nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Posłużyło temu badanie ankietowe, które Związek przeprowadził w kilkuset samorządach wiejskich w Polsce. Profesor Paweł Swianiewicz z Uniwersytetu Warszawskiego stwierdził, że zebrane informacje wskazują na poprawę sytuacji finansowej gmin w stosunku do 2003 roku. Średnie dochody gmin wzrosły o 3,7 procent. Zdaniem prof. Swianiewicza, wpłynęła na to poprawiająca się koniunktura gospodarcza oraz zmiany w ustawie o dochodach jst. Mechanizm wyrównawczy wprowadzony ustawą jest skuteczniejszy od wcześniejszych.

Wiele surowych uwag i kontrowersji wzbudził temat nowych mechanizmów finansowania oświaty. Pojawiały się postulaty zwiększenia części oświatowej subwencji ogólnej, bowiem jej aktualna wysokość nie pokrywa kosztów funkcjonowania szkół gminnych. Wzrost kwoty ogólnej nie jest odpowiedni w stosunku do wzrostu liczby i zakresu zadań. Najwyraźniej widać to w związku z podwyżkami wynagrodzeń dla nauczycieli, zawartych w Karcie Nauczyciela. Według Marka Olszewskiego, wiceprzewodniczącego Związku Gmin Wiejskich RP, resort edukacji musi określić standardy zatrudnienia nauczycieli, gdyż ich brak uniemożliwia oszacowanie autentycznych kosztów prowadzenia zadań oświatowych w gminach. W opinii Kongresu zmiany wymaga też algorytm oświatowy. Rozdział środków powinien być adekwatny do kosztów wynagrodzeń nauczycieli. MENiS otrzymał propozycję algorytmu, przygotowaną przez Związek Gmin Wiejskich. ■

